

ዐይነት ፤	ዐምደኛ ፡ ድርሰት ፤ ጥርያታዊ ፡ ትንታኔ ።
ርክስ ፤	"ልማት ፣ እድገትና ፡ ንረት ፡ በዘመናችን ፡ ኢትዮጵያ ።"
ይሁሴ ፤	"ሥልጡንሕዝብና" ፡ መዜንው ።
ዕኩት ፤	ግንቦት ፡ 2011 ፡ ዓ.ም. ።
ዝግጅት ፤	ፍጹም ።
መጽሔት ፤	"ሥልጡንሕዝብና" ፡ መዜንው ፡ ቍ.2011-002 ።
ማስታወሻ ፤	
ማሳሰቢያ ፤	

ጥርጉጥ ፡ ትንታኔ ።

Economic Analysis | Analyse économique

ልማት ፣ እድገትና ፡ ንረት ፡ በዘመናችን ፡ ኢትዮጵያ ።

የጥጋብ ፡ ዘምንና ፡ የረኅብ ፡ ዘመን ፡ የምንላቸው ፡ የዘመን ፡ መንገዶች ፡ አለመፈራረቅ ፡ አንድጋ ፡ መታየታቸው ፡ ኢትዮጵያን ፡ በመላሰሉት ፡ ችግሮች ፡ ሀገሮች ፡ እንጂ ፡ በለሙት ፡ ሀገሮች ፡ መፈራረቃቸውም ፡ እንኳ ፡ ቀርቷል ። አለሙት ፡ ሀገሮች ፡ ዘንድ ፡ የሚታወቀው ፡ የጥጋብ ፡ ዘመን ፡ ብቻ ፡ ኾኗል ፤ ይህም ፡ - ፡ የጦርነቱን ፡ ዘመን ፡ ትተን ፡ - ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡ ዐልፎታል ። እነርሱ ፡ ዘንድ ፡ ጉዳዩ ፡ የሚተነተንበት ፡ ቃላትም ፡ የጥጋብ ፡ መለኪያ ፡- "ልማት" ፣ "እድገት" ፡ እና ፡ "ንረት" ፡ ኾነዋል ።

ችግሮች ፡ ሀገሮች ፡ አልን ፡ እንጂ ፡ ድኾች ፡ ሀገሮች ፡ አላልንም ፤ ልዩነት ፡ አለውና ። "ድኻ ፡ ሀገር" ፡ የሚባለው ፡ በተፈጥሮ ፡ ሀብት ፡ የተበደለ ፡ ከሰፈረበትና ፡ በድኻነት ፡ ከሚደርስበት ፡ ነዋሪ ፡ መጠን ፡ በላይ ፡ የማይችል ፡ ምድረ ፡ በዳ ፡ ማለት ፡ ነው ። "ችግረኛ ፡ ሀገር" ፡ ደግሞ ፡ በተፈጥሮ ፡ የታደለው ፡ እጅግ ፡ ብዙ ፡ ሀብት ፡ እያለው ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ችግሮች ፡ ምክንያት ፡ ሀብቱን ፡ በሚገባ ፡

ማልማት ፡ የተሳነውና ፡ አብዛኛው ፡ ነዋሪ ፡ በችጋር ፡ የሚማቅቅበትን ፡ ሀገር ፡ ያመለክታል ። ኢትዮጵያ ፡ በዚህኛው ፡ በችግሮች ፡ ሚና ፡ ትገኛለች ።

"ልማት" ¹ ፡ "እድገት" ² ፡ "ንረት" ³ ፡ የምንላቸው ፡ ቃላት ፡ በጥርየትኛ ፡ ዋና ፡ ቦታ ፡ አላቸው ። ጥርየትኛም ፡ ለስሙ ፡ "science" ፡ ቢባልም ፡ ቅሉ ፡ እንደ ፡ ሌሎቹ ፡ ማኅበራውያን ፡ የጥናት ፡ መስኮች ፡ የሰውንና ፡ የሰብአዊ ፡ ማኅበርን ፡ ዓለማዊ ፡ ህላዌ ፡ የሚመረምር ፡ እንደ ፡ መኾኑ ፡ መጠን ፡ ፍጹምነት ፡ የለውም ። የጥርየትኛ ፡ ድምዳሜዎች ፡ ኹልጊዜም ፡ ቢኾን ፡ በሽልግና ፡ በመላ ፡ ምት ፡ መኻል ፡ የሚሰጡ ፡ አለዚያም ፡ ከስያላዊ ፡ ጥቅም ፡ አንጻር ፡ የሚሰበኩ ፡ ናቸውና ፡ ምንም ፡ ቢኾን ፡ እንደ ፡ "ሐሳብ" ፡ መቶ ፡ በመቶ ፡ አስተማማኝ ፡ አይኾኑም ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ልማትም ፡ እድገትም ፡ ንረትም ፡ እንዳጥኛቸውና ፡ እንደ ፡ ሰባኪያቸው ፡ አስተያየት ፡ የተለየ ፡ ፍች ፡ ሊሰጣቸው ፡ ይችላል ። ለመነሻ ፡ ያክል ፡ ይበልጥ ፡ የሚጠቀሱትን ፡ ፍች ፡ አስቀድመን ፡ እናመልክት ፡-

- ልማት ፤ በጠቅላላው ፡ የሰው ፡ ልጅን ፡ የኑሮ ፡ የክብረትና ፡ የነጻነት ፡ ደረጃን ፡ የማሳደግ ፡ ኹደት ።
- እድገት ፤ ያንድ ፡ ምጥራይ ⁴ ፡ አጠቃላይ ፡ የማምረት ፡ ዐቅም ፡ ማደግ ።
- ንረት ፡ ወይም ፡ የዋጋ ፡ ንረት ፤ ያንድ ፡ ምጥራይ ፡ አጠቃላይና ፡ ተከታታይ ፡ የዋጋ ፡ ደረጃ ፡ እድገት ፡ ወይም ፡ የገንዘብ ፡ ምንዛሪ ፡ ውድቀት ።

መደንገጥ ፡ መልካም ፡ ኾኖ ፡ ሐሳቡን ፡ ከእውኑ ፡ ጋራ ፡ ለማገናኘት ፡ ሲሞክሩ ፡ በሥርዐት ፡ በጊዜና ፡ በቦታ ፡ የሚታየው ፡ ልዩነት ፡ በንጽጽር ፡ ደረጃ ፡ የማይታለፍ ፡ መሰናክልን ፡ ይደቅናል ።

በልማት ፡ ረገድ ፡ ጉዳዩ ፡ ከአኃዝ ፡ ይልቅ ፡ ከኑሮ ፡ ደረጃ ፡ ጋራ ፡ እንደ ፡ ነጻነትና ፡ እንደ ፡ ሰብአዊ ፡ መብት ፡ ያሉ ፡ የኑሮ ፡ ዕቤቶችን ፡ ወይም ፡ ክብረቶችን ፡ ያገናዝባል ። ታዲያ ፡ የሰዊስን ፡ ልማት ፡ ከቻይና ፡ ልማት ፡ ጋራ ፡ እንዴት ፡ እናስተያየው ፡ ይኾን ።

በእድገትና ፡ በዋጋ ፡ ንረት ፡ ረገድ ፡ በአኃዝ ፡ ለቀማ ፡ የሚታዩት ፡ የድርጅት ፡ የዐቅም ፡ የሰልት ፡ የታማኝነት ፡ ልዩነቶች ፡ አህጉራዊ ፡ የእድገት ፡ ንጽጽርን ፡ ዋጋ ፡ ያሳጡታል ። ያውሮፓ ፡ ኅብረት ፡ ጥርየት ፡ በ 2010 ፡ ዓ.ም. ፡ ባማካይ ፡ ባ 1.9 ፡ በመቶ ፡ አደገ ፡ ቢባል ፡ የኅብረቱ ፡ ሀገሮች ፡ የአኃዝ ፡ ለቀማ ፡ ተቋማት ፡ በዐቅምም ፡ በደንብም ፡ በስልትም ፡ በሥልጠናም ፡ በነጻነትም ፡ ተመሳሳይ ፡

1 ልማት | development | développement
2 እድገት | growth | croissance
3 ንረት | inflation
4 ምጥራይ | economic system | système économique

ደረጃ ፡ ላይ ፡ ስለሚገኙ ፡ አስተማማኝ ፡ በሚባል ፡ ኹኔታ ፡
 ልቅሞቻቸው ፡ ተጠናቅረው ፡ ዓመታዊ ፡ አማካይ ፡ እድገቱን ፡
 ማስላት ፡ ይቻላል ። ኢትዮጵያን ፡ በመሰሉ ፡ ሀገሮች ፡
 ዘንድ ፡ ኹኔታው ፡ ፈጽሞ ፡ ይለያል ። የኢትዮጵያ ፡
 መንግሥታዊ ፡ የአጋዝ ፡ ለቀማ ፡ ተቋማት ፡ በሰውና ፡
 በድርጅት ፡ በባጀት ፡ በቅምም ፡ የተቸገሩትን ፡ ያክል ፡
 ከስያላዊ ፡ ተፅእኖ ፡ ስለማይነጹ ፡ ተቋማቱ ፡
 ከተመሠረቱበት ፡ ዘመን ፡ አንሥቶ ፡ ይፋ ፡ የሚያወጧቸው ፡
 አጋዞች ፡ ታማኝነት ፡ የላቸውም ፡ ቢባል ፡ ማጋነን ፡
 አይኾንም ።

ታዲያ ፡ በዚህ ፡ ኹኔታ ፡ የኢትዮጵያን ፡ አጠቃላይ ፡
 ልማትና ፡ እድገት ፡ በየጊዜው ፡ የሚታዩትንም ፡ የዋጋ ፡
 ንረቶች ፡ እንደምን ፡ እንለካቸውና ፡ እንወቃቸው ፡ ሌላ ፡
 ኹለተኛ ፡ መንገድ ፡ ይኖር ፡ ይኾን ፡ ወይስ ፡ ከአጋዛዊ ፡
 ልክ ፡ ይልቅ ፡ የጥራት ፡ ልክ ፡ የልማትና ፡ የእድገትን ፡
 ምጣኔ ፡ የተሻለ ፡ ያስገነዝባን ፡ ይኾን ።

(ይቀጥላል ።)

አንዳንድ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ከጋዛውያን ፡ ጠቅላይ ፡ (2011 ፡ ዓ.ም.) ።		
ክፍል	መጠን	ደረጃ ፡ (ከግለሰብ)
መጠኑ ፡ ምድብ ፤		
የወለደ ፡ ሰዓት ፤	1.3 ፡ ሚ.ኪ.ሜ.ማ. ⁵ ፡ (ባሕር ፡ ምድርን ፡ ጨምሮ)	20 ኛ ፡ (ከዓለም)
ደፈር ፤	ራስ ፡ ደጀን ፡ 4533 ፡ ሜ. ፡ ከፍታ	5 ኛ ፡ (ከፍሪቃ)
ሊታረስ ፡ የሚችል ፡ መሬት	78 ፡ ሚ. ፡ ሄክታር ፡ (60%)	
የሚታረስ ፡ መሬት	11 ፡ ሚ. ፡ ሄክታር ፡ (14%)	
የሕዝብ ፡ ብዛት ፡ (ኢትዮጵያ) ፤	107 ፡ ሚ. ፡ በሀገር ፡ ውስጥ ፡ 3 ፡ ሚ. ፡ በውጭ ፡ ሀገር ፡ (በ1948 ⁶ ፡ ዓ.ም. ፡ ከነበረበት ፡ 35 ፡ ሚ. ፡ በ1.8% ፡ አማካይ ፡ ዓመታዊ ፡ ባሕርያዊ ፡ እድገት ፡ ሲሰላ)	12 ኛ ፡ (ከዓለም)
የሕዝብ ፡ አማካይ ፡ ባሕርያዊ ፡ እድገት ፡ በዓመት ፤	1.80% (2.5% ፡ ለዐዲስ ፡ አበባ)	

5 ሚ.ኪ.ሜ.ማ. ፤ ሚልዮን ፡ ኪሎሜትር ፡ ማእዘን ፡ (km²) ።
 6 ለ1948 ፡ ዓ.ም. ፡ በሀገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ የተሰላው ፡ የሕዝብ ፡
 መጠን ፡ 35 ፡ ሚልዮን ፡ ቢኾንም ፡ በንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ትእዛዝ ፡ 22 ፡
 ሚልዮን ፡ ተብሎ ፡ ለተባበሩት ፡ መንግሥታት ፡ እንዲተላለፍ ፡
 ተደርጓል ። ሥልጡንሕዝብና ፡ ቍ.1989-008 ፡ ያመለክቷል ።

ክፍል ፡ ሀገር ፤	የሕዝብ ፡ ብዛት ፡ በሚ. ፤ 1948 ፡ ዓ.ም. 2010 ፡ ዓ.ም.		+ ፡ መጠኑ - ፡ ጌታዎች
ዐዲስ ፡ አበባ ፤	1.7	7.7	+2.5 ፡ ሚ.
ሸዋ ፤	5	15	+2 ፡ ሚ.
ወሎ ፤	4.5	11.5	-2 ፡ ሚ.
ጎንደር ፤	4	11	-1 ፡ ሚ.
ጎረቤት ፤	3.8	12	+0.5 ፡ ሚ.
ትግራይ ፤	3	7	-2 ፡ ሚ.
ሲዳሞ ፤	2.3	7.5	+0.5 ፡ ሚ.
ሐረርጌ ፤	1.9	6.5	+0.5 ፡ ሚ.
ጋሞ ፡ ጎፋ ፤	1.9	6	+0.5 ፡ ሚ.
ከፋ ፤	1.8	6	+0.5 ፡ ሚ.
ጎሩሲ ፤	1.5	5	+0.5 ፡ ሚ.
ወለጋ ፤	1.2	4	+0.5 ፡ ሚ.
ባሕር ፡ ምድር ፤	1.2	2	-1.5 ፡ ሚ.
አሉባቦር ፤	1	3.5	+0.5 ፡ ሚ.
ባሌ ፤	1	3.5	+0.5 ፡ ሚ.
እውጭ ፡ ሀገር ፡ የሚኖሩ ፤	0.2	3	
ባዕዳን ፡ (ስደተኞችን ፡ ጨምሮ) ፤	0.2	1	
ድምር ፤	36	111	